

УДК 811. 162.1'06 (477)' 306.52:070

ОСОБЛИВОСТІ ВИРАЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ РОДУ В ПРЕДИКАТИВНИХ ТА НЕПРЕДИКАТИВНИХ СЛОВСПОЛУЧЕННЯХ У ТЕКСТАХ СУЧАСНОЇ ПОЛЬСЬКОМОВНОЇ ПРЕСИ В УКРАЇНІ

Оксана ОГОРІЛКО

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра польської філології,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000,
e-mail: ksju_com@ukr.net*

У статті проаналізовано регіональні особливості реалізації категорії роду в писемній польській мові, що функціонує в Україні. У статті представлено невідповідні загальнопольській нормі родові форми тих частин мови, для яких категорія роду є словозмінною, а не класифікуючою. Зроблено спробу визначити причину появи регіоналізмів та існування їх у мовленні. Дослідження проведено на текстах сучасної польськомовної преси.

Ключові слова: регіональний різновид польської мови, рід, норма, узус, словосполучення, узгодження.

Незважаючи на активне зацікавлення польською мовою, яка функціонує в Україні [2; 3; 6; 8; 12; 13; 14; 15; 16; 17], писемний варіант цього регіолекту потребує ґрунтовного дослідження і вичерпного аналізу, бо на сьогодні він залишається невивченим, на відміну від текстів литовської польськомовної преси [9; 10]. Метою написання статті є презентація особливостей реалізації категорії роду в писемній польській мові, що функціонує в Україні. У статті представлено невідповідні загальнопольській нормі родові форми прикметника, займенника, числівника, форм дієслова, що приймають категорію роду – дієприкметника та минулого часу, тобто зміни у відмінюванні тих частин мови, для яких категорія роду є словозмінною, а не класифікуючою. Дослідження проведено на матеріалі текстів українських польськомовних газет “Gazeta Lwowska” (GL), “Gazeta Polska” (GP), “Mozaika Berdyczowska” (MB), “Polonia Charkowa” (PCh), а саме їх номерів, які виходили від початку 90-их років до 2008 року. Щоб досягнути мету, поставлену перед автором статті, необхідно в газетних текстах виділити конструкції з нетиповими для польської норми родовими формами, проаналізувати, зіставити їх з українськими та російськими відповідниками. Оскільки автори досліджуваних текстів, крім польської, вільно володіють українською і російською мовами, то саме за допомогою конфронтативного порівняння певних українських, російських та польських морфологічних аспектів категорії роду можна спробувати визначити

причини виникнення та функціонування відхилень у писемному мовленні українських поляків. До завдань також належить перегляд історії розвитку певного регіоналізму. Для цього використано дані з монографій польських науковців, що досліджували функціонування польської мови в Україні приблизно до 1980-их років, – Зофії Курцової [8] та Ірени Зайфферт-Науки [14].

Неузгоджуваність елементів предикативного словосполучення з огляду на рід.

Синтаксичні предикативні зв'язки регіонального варіанта польської мови в Україні характеризуються нейтралізацією граматичного роду в множині. Якщо для носіїв польської мови в Україні при утворенні предикативного словосполучення, представленого іменником і дієсловом, категорії особи і числа не є проблематичними, то синтаксична категорія роду у цій ситуації є іншою, ніж у загальнопольській мові.

З текстів газет видно, що специфічна опозиція родів у загальнопольській мові – чоловічоособовий / нечоловічоособовий, не є обов'язковим елементом синтаксичного узгодження в писемному мовленні поляків України. Очевидно, під впливом української і російської мов, які у множині мають лише один рід, в аналізованому регіолекті затираються межі понять чоловічоособовий-нечоловічоособовий рід, схрещуються форманти, які вказують на категорію роду в множині дієслова (-*ty* – для чоловічоособового роду, -*li* – для нечоловічоособового). Ряд конструкцій, де за вимогами загальнопольської норми дієслово, узгоджуючись з іменником, повинно набути форми чоловічоособового роду у газетних текстах, побудовано за зразком іменник чоловічоособового роду + дієслово нечоловічоособового роду:

Ludzie ci przeżyły i przetrwały straszne czasy (...) (Gazeta Polska. – 2008. – № 34 (211));

Już dawno nie żyją tyrani, którzy spowodowali męczeństwa Polaków, Ukraińców i innych narodów (...) (Gazeta Polska. – 2008. – № 38 (215));

Udział w prezentacji przyjmowały ukladaczy (!) zbiórki, wykładowcy i najlepsi studenci Uniwersytetu Państwowego w Żytomierzu (Gazeta Polska. – 2008. – № 22 (199));

Uczestnikami warsztatów były redaktorzy oraz korespondenci gazet polonijnych Ukrainy oraz radia Lwów (Gazeta Polska. – 2008. – № 23 (300));

Wzruszające słowa o poecie powiedziały przedstawiciele władzy, Konsulatu Generalnego RP w Łucku, poeci i dziennikarzy (...) (Gazeta Polska. – 2006. – № 18 (108));

W tym roku organizatorzy festiwalu odeszły od tradycyjnego schematu (...) (Gazeta Polska. – 2006. – № 12 (102));

Uczestnicy podzielone zostały na dwie grupy (...) (Gazeta Polska. – 2008. – № 41 (218));

Oni byli rówieśnikami tych, którzy po 90 latach przyjechali na Dzień Dziecka (Gazeta Lwowska. – 2007. – № 11(371)).

І навпаки, при іменнику нечоловічоособового роду в польськомовній пресі України фреквентними є випадки додавання дієслова чоловічоособового роду:

(...) koło ołtarza zebraли się setki wiernych (...) (Gazeta Polska. – 2008. – № 38 (215));

Udział w nim wzięli delegacje z powiatów (Gazeta Polska. – 2006. – № 18 (108));

Nas dzieci tolerowali (Gazeta Lwowska. – 1993. – № 4–5 (60–61));

Dlatego prosimy osoby znające więcej szczegółów o tych rzeźbach, aby opisały znane im szczegóły (...) (Gazeta Lwowska. – 1993. – № 16 (72));

Obrazy o podobnej tematyce (...) namalowane byli przez Edwarda Lepszego (Gazeta Lwowska. – 2004. – № 1 (291));

Jednak zamiary te nie były nigdy zrealizowane przez zrzeszenie kupców i młodzieży kupieckiej (Gazeta Lwowska. – 2004. – № 1 (291));

Raz na miesiąc można było kupić cukru (...), jeśli były pieniądze (Gazeta Lwowska. – 1993. – № 3 (59)).

Як бачимо, у чотирьох перших реченнях підмет виражений особовим іменником. Відповідно, на утворення чоловічоособової форми дієслова могло мати вплив усвідомлення мовця, що іменники збірного значення, такі як *setki*, *delegacje*, *dzieci* засвідчують осіб чоловічого роду. Але в загальнопольській мові домінуючим у таких ситуаціях є граматичний рід, тому повинно бути *setki zebrały się*, *delegacje wzięły udział*, *dzieci tolerowały*, *pieniądze były*.

Зміни в граматичній системі родів не є інноваційними явищами в досліджуваному регіолекті. Про ненормативні відхилення в родовій опозиції “чоловічоособовий / нечоловічоособовий” у регіональному варіанті польської мови, яка функціонувала в Україні, писали З. Курцова [8, с. 121–122] та І. Зайфферт-Наука [14, с. 136–137]. Ще на початку ХХ ст. згадує про нього Я. Янів [5, с. 15], аналізуючи помилки учнів однієї з львівських гімназій. Тому можна характеризувати це відхилення як традиційний регіоналізм. Проте відмінну від нормативної дистрибуцію родових чоловічоособових-нечоловічоособових форм дієслова в минулому часі можна спостерігати не лише у польській мові, яка функціонує поза межами Польщі, а й у багатьох польських діалектах і говорах [7, с. 55–56].

Дослідниця польської мови Львова та його околиць З. Курцова фіксує, що частотнішим до II половини ХХ ст. було використання чоловічоособових форм дієслова минулого часу (*wiatry wiali*, *liście leceły*) [8, с. 122]. Про частотність використання форм на *-li* пишуть також мовознавці-дослідники польської мови, яка функціонує в Литві, Й. Мендельська [11, с. 128–129] та І. Масойць [9, с. 48]. Натомість дослідження сучасної писемної польської мови в Україні дають підстави говорити про більшу фреквентність поєднання нечоловічоособових дієслівних форм (*-ły*), які носії регіональної польської мови в Україні додають як до нечоловічо-, так і до чоловічоособових іменників (*redaktorzy były*, *ludzie przeżyły i przetrwały*). Уніфікацію двох загальнопольських родових форм (на *-ły* і *-li*) можна пояснювати впливом граматичної системи української чи російської мови, оскільки ці мови у множині мають спільну форму для всіх родів. Домінування дієслівних нечоловічоособових форм над чоловічоособовими легко обґрунтувати фонетичною схожістю українських вербальних форм минулого часу і польських нечоловічоособових форм (*były* – *були*, *chodzyły* – *ходили*), хоча російські форми минулого часу більше співзвучні з польськими чоловічоособовими формами (*byli* – *були*, *chodzili* – *ходили*). Проте важко визначити, чи фреквентність нечоловічоособових форм у польській мові України є тенденцією, притаманною

лише сучасному писемному мовленню полонійних спільнот України, чи теж – усному.

Ще одним прикладом відсутності синтаксичного узгодження з огляду на рід у предикативних словосполученнях є речення *to jest + прислівник*, наприклад *To jest świetnie*. У реченнях із семантично неозначеним підметом, вираженим займенником *to*, за вимогами загальнопольської норми іменна частина складеного присудка повинна бути виражена прикметником, а не прислівником, узгодженим у числі і роді з підметом, тобто прикметником у середньому роді, наприклад *To jest świetne*. Регіональна специфіка утворення такого типу речень полягає в заміні прикметника на прислівник у межах присудка, наприклад:

To, że tak będzie, było wiadomo w roku 2004 (Gazeta Polska. – 2008. – № 35 (212));

(...) już wtedy było wiadomo, że spokojne życie na pewno się skończyło (...) (Gazeta Lwowska. – 1993. – № 17 (73));

Chyba nie jest to możliwe (Gazeta Lwowska. – 2004. – № 7 (297));

To, że budowa odbywała się w takich warunkach, było bardzo trudno (Gazeta Lwowska. – 2004. – № 9 (299)).

В утворенні таких конструкцій у польському регіональному мовленні може простежуватися наслідування принципів конфігурації речень українського та російського синтаксису. Й. Мендельська та І. Масойць пишуть про велику частотність застосування прислівникових форм замість прикметникових у писемному мовленні поляків, які проживають на території Литви. Виникнення такої конструкції у польськомовних литовців Й. Мендельська пояснює інтерференцією з російської мови, де спостерігається морфологічна омонімія форм середнього роду та форм прислівника [10, с. 174]. Оскільки більшість поляків України вільно володіє українською та російською мовами, можна припустити, що на появу в польській мові Львова конструкції *To jest ciekawie*, могла мати вплив російська (*Это интересно*, порівн.: омонімію, *Он интересно взглянул; Его поведение очень интересно*) або ж українська мови (*Це цікаво*).

При дослідженні писемного варіанта польської мови, яка функціонує в Україні, звертає на себе увагу присудок, виражений пасивним дієприкметником. Дієприкметник у польській мові, як і прикметник, у називному відмінку однини середнього роду має закінчення *-e*. Натомість у аналізованому регіолекті дієприкметник у складеному присудку, узгоджуючись з підметом, вираженим іменником або займенником у середньому роді, приймає закінчення *-o*.

Dla drugiej grupy dzieci zorganizowano zostało spotkanie ze śpiewem kołęd i wesołymi konkursami (...) (Gazeta Polska. – 2008. – № 3 (180));

Według tego dokumentu powinno być ustalone jaka dzielnica będzie przemysłową (!), a jaka będzie posiadała domy mieszkalne (Mozaika Berdyczowska. – 2008. – № 3 (80));

Poza tym w planie powinno być wskazano, gdzie będą leżeć inne obiekty (...) (Mozaika Berdyczowska. – 2008. – № 3 (80));

Uważasz, że wszystko już jest wcześniej zdecydowano (...) (Gazeta Polska. – 2006. – № 23 (300)).

Регіональні дієприкметникові форми на *-o* є омонімічними із загальнопольськими безособовими дієслівними формами на *-no*, *-to*, тому в цьому

випадку важко визначити, чи мовці використовують безособові конструкції, взоруючись на українських відповідниках (*зустріч була організована; повинно бути встановлено, який район міста буде промисловим; в плані повинно бути вказано, де будуть лежати інші об'єкти;*), чи змінили якість закінчення у середньому роді дієприкметника прикметникового типу відмінювання (з *-e* на *-o*).

Неузгоджуваність елементів непередикативного словосполучення з огляду на рід.

Словосполучення, елементами яких є кількісний числівник та іменник у множині, у писемному варіанті досліджуваної регіональної польської мови теж найчастіше відзначаються відсутністю узгодження роду між головним і залежним словом. Згідно із загальнопольською нормою, іменник чоловічоособового роду вимагає чоловічоособової форми від числівника. Родовою опозицією числівникових словоформ у називному відмінку є *pięć* (*kobiet, kotów, książek, ołówków*) – *pięciu* (*mężczyzn, uczestników, działaczy*). Ще у XIX ст. до чоловічоособових іменників паралельно могли додаватися як чоловічоособові числівникові словоформи на *-u* (*pięciu, dziesięciu*) і загальнородові – *pięć, dziesięć*. Наприкінці XIX ст. форми на *-u* у сусідстві з чоловічоособовим іменником починають домінувати і витісняють загальнородові форми числівників у цьому контексті [1, с. 118]. У регіональному різновиді польської мови, яка розвивається в Україні, цю тенденцію не завжди простежуємо так чітко. Паралельне використання чоловічоособових-нечоловічоособових числівникових форм з чоловічоособовим іменником, яке в загальнопольській мові тривало від XVII до XIX ст., у аналізованому регіолекті триває до сьогодні, про що свідчать численні приклади:

Młodych twórców jest tu wiele (Gazeta Lwowska. – 2004. – № 7 (297));

Wiele ludzi musiało odejść (Gazeta Lwowska. – 1992. – № 6–7 (39–40));

(...) *w kościele św. Mikołaja (...) pracowało wiele wspaniałych i wybitnych księży*. (Gazeta Lwowska. – 2007. – № 9 (369));

Ile by ludzi nie było – to każdemu znalazła (babcia – O.O.) coś do roboty. (Gazeta Lwowska. – 1993. – № 19–20 (75–76));

(...) *to jest pałac, i by powstał pracowało wiele ludzi*. (Gazeta Lwowska. – 1993. – № 19–20 (75–76));

Zostało złapano (!) kilka złodziei (...) (Mozaika Berdyczowska. – 2008. – № 3 (80));

Nagle w polu spotkały kilka żołnierzy i oficera (...) (Mozaika Berdyczowska. – 2008. – № 3 (80));

Sześć najlepszych (...) uczniów zostali (!) zakwalifikowani (...) (Gazeta Polska. – 2008. – № 22 (199));

Кількісні означені числівники в польськомовних газетних текстах найчастіше передаються цифрою. Однак в останньому реченні числівник записаний словом, і тут присутня форма *sześć* замість *sześciu*. У всіх інших випадках маємо справу з неозначено-кількісними числівниками *wiele, kilka, tyle, ile*, нечоловічоособові форми яких поєднано з чоловічоособовими іменниками. Лише двічі трапилася конструкція, у якій нечоловічоособовий іменник було окреслено чоловічоособовою формою неозначено-кількісного числівника:

Wielu dzieci było tu po raz pierwszy (Gazeta Lwowska. – 2007. – № 11 (371));

Wielu osób uczestniczyło w tym przedsięwzięciu (...) (Gazeta Polska. – 2008. – № 35 (212)).

Проаналізована вище тенденція до уніфікації родової опозиції “чоловічоособовий-нечоловічоособовий” базується на домінуванні загальнонародних форм числівника в називному відмінку для обох родів іменника. Це можна розглядати як регіональний внутрішньосистемний процес, спрямований до спрощення і вирівнювання родових числівникових форм, або ж як інтерференцію з української або російської мови.

На місці прикметникових чоловічоособових форм, які в загальнопольській мові почали домінувати над нечоловічоособовими в кінці XVII ст. [1, с. 115], у регіональному різновиді можуть виступати нечоловічоособові:

(...) *świat otaczają wspaniałe i miłe ludzie* (Polonia Charkowa. – 2008. – № 1 (80));

(...) *uczestnicy byli dzielne (...)* (Gazeta Lwowska. – 2004. – № 7 (297));

(...) *obecne goście wyruszyli w drogę powrotną (...)* (Mozaika Berdyczowska. – 2007. – № 5 (76));

Dwanaście osób – są to staranne uczniowi (!) pani (...) (Gazeta Polska. – 2008. – № 22 (199)).

Дуже рідко у досліджуваному матеріалі трапляються поєднання чоловічоособових прикметникових форм з іменниками нечоловічоособового роду, наприклад (...) *a wszyscy wyżej wymienione osoby były rozstrzelane (...)*. (Mozaika Berdyczowska. – 2008. – № 3 (80)). Оскільки нечоловічоособові форми мають набагато більший обсяг використання, ніж чоловічоособові, у досліджуваному регіолекті вони витісняють чоловічоособові форми. У тому, що носії регіонального різновиду польської мови, яка функціонує в Україні, надають перевагу нечоловічоособовим формам можна вбачати неусвідомлені наміри мовців спростити граматичну систему, уніфікуючи систему родів у множині.

І. Масойць говорить про таку ж регіональну узуальну особливість, описуючи польську мову в Литві, і зазначає, що триває ця тенденція у північному регіональному різновиді польської мови ще з XVI ст., коли у загальнопольській мові почала формуватися категорія особи [9, с. 47].

Нечоловічоособові форми домінують теж при узгодженні питально-відносних займенників прикметникового типу відмінювання з чоловічоособовими іменниками. У сучасній польській мові, що функціонує в Україні, замість дієприкметникових зворотів часто виступають підрядні означальні речення, які починаються займенником *który*. Особливо часто в текстах українських польськомовних газет цей займенник ненормативно узгоджується в роді з іменником, від якого залежить:

Żołnierze, które reprezentują Siły Zbrojne Polski są z siódmego batalionu (...) (Gazeta Polska. – 2008. – № 21 (111));

Decydującą rolę odegrali moi rodzice, które przekonali mnie (...) (Gazeta Polska. – 2008. – № 1 (178));

Wzruszające słowa o poecie powiedziały (!) przedstawiciele władzy, (...) poeci i dziennikarzy, który pracowali z Panem Grabowskim. (Gazeta Polska. – 2006. – № 18 (108));

Prosimy władze miejskie o powstrzymanie swawoli maruderów i niewierzących

przedsiębiorców, które wciąż niszczą historyczne miejsca Berdyczowa (...) (Mozaika Berdyczowska. – 2007. – № 5 (76));

(...) w naszym mieście mieszka wielu Polaków, które dostojnie dbają o swoją kulturę (...) (Mozaika Berdyczowska. – 2007. – № 5 (76)).

Це відхилення від загальнопольської норми теж можемо пояснити тенденцією до спрощення системи родових форм: замість чоловічоособової форми *którzy* в називному відмінку множини фреквентнішою у аналізованому регіолекті виступає нечоловічоособова *które*.

У писемному варіанті польської мови, яка функціонує в Україні, від загальнопольської норми відрізняється вибір закінчення активного дієприкметника у формах множини нечоловічоособового роду. У польській мові прикметник чи дієприкметник, основа якого закінчується на *c, dz, cz, ż* у чоловічоособовому роді має закінчення *-y*, а в нечоловічоособовому роді *-e* (*obcy ludzie – obce osoby, słuchający uczniowie – słuchające uczennice*). Поляки, які проживають в Україні, або не беруть до уваги поділу закінчень за родами в множині, або ж унаслідок дії тенденцій до вирівнювання й універсалізації закінчення утворюють нечоловічоособові форми у називному відмінку за парадигмою відмінювання іменників чоловічоособового роду, тобто додаючи закінчення *-y*:

Takie zasady jak uniwersalność i ponadnarodowość noszący charakter otwarty są piękne (Gazeta Lwowska. – 2000. – № 1 (206));

Siedzący na zebraniu osoby (...) (Gazeta Lwowska. – 1993. – № 18 (74));

Dziewczyny uczesniczący w tym konkursie (...) (Gazeta Polska. – 2008. – № 23 (300)).

Таке ж відхилення від загальнопольської норми при дослідженні польської мови Львова констатує І. Зайфферт-Наука [14, с. 114].

Загалом узгодження між елементами словосполучень у регіональній польській мові не спричиняє непорозуміння у мовній комунікації. Але синтаксичні зв'язки узгодження під впливом української і російської мов за умови необізнаності носія аналізованого регіолекту із загальнопольською нормою є модифікованими і, певною мірою відповідаючи загальнопольським узуальним і діалектальним тенденціям, відрізняються від загальнопольської мови на рівні зразкової норми. За умови активного полілінгвізму в середовищах полоноцентричних спільнот України можна теж припускати, що проаналізовані регіоналізми своїм виникненням та існуванням “завдячують” відповідним українським або російським конструціям.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Bajerowa I. Kształtowanie się systemu polskiego języka literackiego w XIII wieku / Irena Bajerowa. – Wrocław ; Warszawa ; Kraków : Zakład Narodowy imienia Ossolińskich ; Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1964. – 264 s.
2. Dziegiel E. Polska gwara wsi Zielonej na Podolu na tle innych gwar południowokresowych. Fleksja imienna i werbalna / Ewa Dziegiel. – Kraków : DWN, 2001. – 209 s.
3. Dziegiel E. Polszczyzna na Ukrainie. Sytuacja językowa w wybranych wsiach chłopskich i szlacheckich / Ewa Dziegiel. – Warszawa : Semper, 2003. – 187 s.

4. *Jadacka H.* Kultura języka polskiego. Fleksja, słotwórstwo, składnia / Hanna Jadacka. – Warszawa : PWN, 2007. – 256 s.
5. *Janów J.* Błędy ortograficzne i gramatyczne w zadaniach polskich Rusinów lwowskich / J. Janów // *Język Polski*. – 1924. – Z. 1. – S. 12–17.
6. *Kostecka-Sadowa A.* Współczesna polszczyzna południowo-kresowa na przykładzie Mościsk i okolic (uwagi o fonetyce i fleksji) / Anna Kostecka-Sadowa // *Język Polski*. – 2005. – Z. 3. – S. 230–241.
7. *Kucała M.* Twoja mowa cię zdradza. Regionalizmy i dialektyzmy języka polskiego / Marian Kucała. – Kraków : Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego, 1994. – 120 s.
8. *Kurzowa Z.* Polszczyzna Lwowa i kresów południowo-wschodnich do 1939 roku / Zofia Kurzowa. – Warszawa ; Kraków : PWN, 1985. – 551 s.
9. *Masojć I.* Regionalne cechy systemu gramatycznego współczesnej polszczyzny kulturalnej na Wileńszczyźnie / Irena Masojć. – Warszawa : Elipsa, 2001. – 162 s.
10. *Mędelska J.* Język polski na Litwie w dziewiątym dziesięcioleciu XX wieku / Jolanta Mędelska. – Bydgoszcz : Wydawn. Uczelniane WSP w Bydgoszczy, 1993. – 348 s.
11. *Mędelska J.* Język polskiej prasy wileńskiej (1945–1979). T. 2 / Jolanta Mędelska. – Bydgoszcz : Wydawn. Uczelniane WSP w Bydgoszczy, 2000. – 649 s.
12. *Pacan B.* Uwagi o polszczyźnie przedstawicieli inteligencji lwowskiej pokolenia powojennego / B. Pacan // *Studia nad polszczyzną kresową*. – T. X. – Wrocław, 1999. – S. 229–235.
13. *Rieger J.* Język polski na Ukrainie w końcu XX wieku / Janusz Rieger, Iwona Cechosz-Felczyk, Ewa Dziegiel. – Warszawa : Semper, 2002. – 373 s.
14. *Seiffert-Nauka I.* Dawny dialekt miejski Lwowa. (Część I. Gramatyka) / Irena Seiffert-Nauka. – Wrocław : Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 1992. – 172 s.
15. *Smułkowa E.* Uwagi o języku starszego pokolenia inteligencji lwowskiej A.D. 1989/1990 / Elżbieta Smułkowa // *Język polski dawnych Kresów Wschodnich*. – T. 1. – Warszawa : Semper, 1996. – S. 223–255.
16. *Sojka-Masztalerz H.* Niektóre zjawiska słotwórcze i leksykalne we współczesnej polszczyźnie lwowian / Helena Sojka-Masztalerz // *Studia nad polszczyzną kresową*. – T. IX. – Warszawa : Semper, 1999. – S. 237–247.
17. *Szulgan A.* Język polski starszego pokolenia polonijnego w Krzemieńcu na Ukrainie / Alina Szulgan // *Język Polski*. – 2006. – Z. 5. – S. 58–67.

Стаття надійшла до редколегії 27.10.2011

Прийнята до друку 30.11.2011

**THE PECULIARITIES OF GENDER CATEGORIE'S VERBIAGE IN
PREDICATIVE AND NON-PREDICATIVE WORD COMBINATIONS
IN THE TEXTS OF MODERN POLISH PRESS IN UKRAINE**

Oksana OHORILKO

*The Ivan Franko National University of Lviv,
Department of Polish Philology,
1 Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000,
e-mail: ksju_com@ukr.net*

The article deals with the regional peculiarities of gender category realization in the written Polish that exists in Ukraine. The unaccordant gender forms of the parts of speech which have the alterable category of gender but not the classifying in general Polish language standard are represented in the article. The attempt of analyzing the reason of the appearance of regional variants and their existence in speech. The article is written on the basis of the written regional dialect Polish language including the texts of modern Polish press.

Key-words: regional dialect of Polish language, gender, standard, language usage, alignment, word combination.

**ОСОБЕННОСТИ ВЫРАЖЕНИЯ КАТЕГОРИИ РОДА
В ПРЕДИКАТИВНЫХ И НЕПРЕДИКАТИВНЫХ
СЛОВСОЧЕТАНИЯХ В ТЕКСТАХ СОВРЕМЕННОЙ
ПОЛЬСКОЯЗЫЧНОЙ ПРЕССЫ В УКРАИНЕ**

Оксана ОГОРИЛКО

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
кафедра польской филологии,
ул. Университетская, 1, Львов, Украина, 79000,
e-mail: ksju_com@ukr.net*

В статье анализируются региональные особенности реализации категории рода в письменной форме польского языка, которая функционирует в Украине. В статье представлены несоответствующие общепольской норме родовые формы тех частей речи, для которых категория рода является словоизменяющей, а не классифицирующей. Делается попытка определения причины появления регионализмов и их функционирования в речи. Исследование проведено на письменном варианте региолекта польского языка, в частности на текстах современной польскоязычной прессы.

Ключевые слова: региональная разновидность польского языка, род, узус, словосочетание, согласование